

Nr 504

Av herr Aman, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 28, med förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

I proposition nr 28 föreslås viss ändring av punkt 1 av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen. Innebörden av förslaget är att försäkring med kort utbetalningstid i ökad utsträckning skall godtagas i taxeringen som pensionsförsäkring. Förslaget syftar till att möjliggöra tecknandet av försäkringar med avdragsgilla premier för ålderspension, som skall utgå under tiden mellan verklig pensionsålder och den ålder då allmän tilläggspension och folkpension börjar utgå. Det är sålunda här fråga om förhållanden, som har aktualiserats i samband med införandet av den allmänna tilläggspensioneringen och som sammanhänger med samordningen mellan privata tjänstepensionsanordningar och den allmänna tilläggspensioneringen.

Jag vill erinra om särskilda utskottets (1959) utlåtande (nr 1), där utskottet uttalade att det förutsatte att spörsmål av hithörande slag skulle vinna nödigt beaktande under det fortsatta arbetet med pensionsreformen. De nu i propositionen föreslagna lagändringarna fyller emellertid icke de krav som man från tjänstemannahåll måste uppställa för att en tillfredsställande samordning mellan privata tjänstepensionsanordningar och den allmänna tilläggspensioneringen skall kunna ske på ett rationellt sätt.

Såväl TCO, SPP som andra remissinstanser riktade kritik mot det förslag som i förevarande avseende utarbetats inom finansdepartementet. Man kritiserade den av utredningsmannen föreslagna regeln att utbetalningstiden skulle vara lägst två år. TCO anförde i denna del bl. a. följande:

I sitt ställningstagande till det förevarande förslaget vill TCO inledningsvis framhålla, att det vanligast förekommande systemet är att pensioner från privata tjänstepensionsanordningar utgår ifrån månaden efter den, då pensionsåldern uppnås. Det kompletteringsbehov i form av temporära ålderspensionsförsäkringar, som det sålunda blir fråga om då pensionsåldern är 65 år, kommer att omfatta en tidrymd av 1 år och 11 månader eftersom den allmänna tilläggspensionen normalt utgår från och med den månad då 67 års ålder uppnås. Visserligen finns möjlighet att förskjuta uttaget av ålderspensionen i ATP till en månad senare, men denna möjlighet föreligger för närvarande inte vad beträffar folkpensionen, som utgör den andra integrerande delen i det allmänna pensionssystemet.

Vidare bör observeras, att bestämmelserna i ATP är så utformade att det är då man fyller 65 år är det senaste år under vilket pensionsgrundande in-

komst kan förvärfvas. Reglerna i ATP är med andra ord sådana, att det kan förväntas, att man ifrån löntagarnas sida önskar, därest man har 65 års pensionsålder, att intjäna så stor pensionsgrundande inkomst som möjligt och i varje fall en inkomst överstigande basbeloppet under det kalenderår, då 65-årsåldern uppnås. Utvecklingen kan sålunda komma att leda hän mot en ordning där tjänstemän och andra löntagare kvarstår i tjänst under hela det år då 65 års ålder uppnås. Motsvarande resonemang gäller givetvis vid lägre pensionsålder än 65 år.

Av det anförda framgår att den i promemorian föreslagna regeln om ett tvåårs-kriterium för ålderspensionen, som upphör tidigast vid 63 års ålder, icke tillgodoser de krav som man ur kompletteringssynpunkt måste ställa på skattereglerna i förevarande avseende. Med anledning härav får TCO hemställa, att den föreslagna tvåårsregeln helt slopas. En sådan ordning torde knappast behöva innebära någon större risk för missbruk. Skulle det emellertid anses nödvändigt med ett tidsmässigt rekvisit måste tvåårsregeln ersättas med en ettårsregel.

Departementschefen har icke ansett sig kunna föreslå ett kortare tidsmässigt rekvisit än 1½ år. En sådan ordning löser emellertid inte det problem som remissinstanserna har pekat på och som kommer att uppstå om på arbetsmarknaden en ordning skulle komma att gälla, som innebär att de anställda kvarstår i tjänst till slutet av det år då 65 års ålder uppnåtts. Jag vill därför hemställa att ifrågavarande tidsmässiga rekvisit sättes till 1 år. En sådan regel kan för att minska riskerna av eventuellt missbruk, såsom Folksam påpekat i sitt yttrande, kompletteras med ett stadgande att sådan pension alltid skall upphöra vid 67 års ålder. Dessutom kan det föreskrivas att pension skall utbetalas kvartals- eller månadsvis.

I samband med sitt remissyttrande aktualiserade TCO även vissa spörsmål som rörde samordningen av privata pensionsanordningar med den allmänna tilläggspensioneringen i vad gäller andra förmånsområden än ålderspension. Detta gällde dels allmänt för efterlevandepension, t. ex. i form av barnpension mellan 19 och 21 års ålder samt för förtidspension, dels för pensionsförsäkringar i fråga om förtids- och efterlevandepension för år 1962 vid försäkringsfall som inträffar detta år. TCO framhöll i sitt remissyttrande i denna del avslutningsvis:

Ehuru det ej klart framgår av den nuvarande respektive föreslagna texten i anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen, förutsätter TCO att pensionsanordningar i fråga om sjuk-, invalid- och efterlevandepension av sådant slag, som ovan exemplifierats, skall anses falla inom ramen för temporär pensionsförsäkring och sålunda behandlas som pensionsförsäkring i skattetekniskt avseende. Skulle så ej vara fallet hemställer TCO att sådana ändringar vidtages i ifrågavarande lagrum att temporära pensionsanordningar av detta och liknande slag hänföres till pensionsförsäkring.

Departementschefen har i propositionen avfärdat ifrågavarande spörsmål, som ur tjänstemannasynpunkt är av stor betydelse, med att han inte kan bi-

träda förslaget med hänsyn till nödvändigheten av en någorlunda klar och enhetlig avgränsning åt de i skattehänseende gynnade pensionsförsäkringarna. Vidare hänvisar departementschefen — tydligen närmast med tanke på de speciella problemen avseende år 1962 — till att utbetalningar av förmåner direkt från företagen till anställda eller anställdas efterlevande är avdragsgilla vid taxeringen, varför behovet av att försäkringsvägen täcka sådana kostnader bör vara ringa. Med tanke på förhandlingarna om samordning av privata tjänstepensionsanordningar med den allmänna tilläggs pensioneringen är det av stor betydelse att klarhet vinnes i avseende på ifrågavarande frågeställningar. Jag får därför hemställa att lagtexten så utformas att det framgår att temporära pensionsanordningar av detta slag är att hänföra till pensionsförsäkring.

Jag vill på denna punkt tillägga att det på tjänstemannahåll alltid varit en strävan att tillskapa tryggade pensionsanordningar, främst i försäkringsmässiga former. Det vore synnerligen olyckligt om de kompletteringsanordningar, som erfordras vid sidan av den allmänna tilläggs pensioneringen, skulle skattevässigt bli ogynnsammare behandlade om de erhåller försäkringsmässiga former än om de anordnas på ett annat — mindre tryggt — sätt.

TCO upptog i sitt remissyttrande även frågan om s. k. kapitalunderstöd. I anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen stadgas, att sådant kapitalbelopp inte får överstiga det högsta årliga beloppet av ålders- eller invalidpension ökat med det högsta beloppet av efterlevandepension om sådan utgår till make. Bestämmelserna innebär, att kapitalunderstöden i och med att förekommande privata tjänstepensionsanordningar samordnas med den allmänna tilläggs pensioneringen, ej torde kunna bibehållas på hittillsvarande nivå i förhållande till totalpensionsnivån — utan att falla utanför begreppet pensionsförsäkring i skatteavseende. En sådan utveckling vore synnerligen olycklig med hänsyn till den betydelse som kapitalunderstöden har.

Jag får därför hemställa att sådana åtgärder vidtages att kapitalunderstödsformen jämväl i framtiden kan bibehållas på hittillsvarande nivå i förhållande till totalpensionsnivån utan att falla utanför begreppet pensionsförsäkring i skatteavseende.

Under åberopande av det som jag i det föregående framhållit hemställer jag,
 att riksdagen måtte besluta att punkt 1 i anvisningarna till
 31 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)
 utformas på sätt som ovan anförts, samt
 att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför
 erforderlig ändring av ifrågavarande lagrum.

Stockholm den 5 februari 1960

Valter Aman